

Slik er den nye særalderspensjonen – fem spørsmål og svar

1. Hva er særalderspensjon?

Særalderspensjon er en ekstra pensjon for noen yrkesgrupper i offentlig sektor som har såkalt særaldersgrense.

Disse yrkesgruppene kan gå av med pensjon tidligere enn den alminnelige aldersgrensen i staten på 70 år.

Det gjelder yrker som er ekstra fysisk eller psykisk belastende, innen renhold, barnevern, helse, pleie og omsorg. I tillegg har store grupper innen brann, redning, politi, fengsel og forsvar særaldersgrenser.

Årsaken er at det settes særskilte krav til å kunne utføre disse jobbene.

Særaldersgrensene er i dag på 60, 63 eller 65 år.

2. Hva går den nye ordningen ut på?

LO, Unio, YS og Akademikerne blitt enige med Arbeids- og inkluderingsdepartementet om hvordan de nye reglene for særalderspensjon skal være. Den nye avtalen gjelder for de som er født i 1963 eller senere.

Modellen innebærer at det med full opptjening gis et særalderspåslag (et livsvarig tillegg i pensjonen) på henholdsvis 5,8 prosent for de med 65 års særaldersgrense, 6,5 prosent for de med 63 år og 7,7 prosent for de med 60 år.

De som kommer inn under ordningen, vil kunne gå av med pensjon tidligere, med om lag samme pensjon som de som jobber fram til de er 67 år.

Avtalen innebærer at 85-årsregelen gradvis fases ut. Denne regelen gjør at man kan gå av inntil tre år før særaldersgrensen, dersom summen av alder og opptjeningstid i pensjonsordningen til sammen er 85 år.

Ordningen justeres etter levealder. Dette skjer ved at hvis forventet levealder i ditt årskull øker, følger også særaldersgrensene etter.

3. Hva gjenstår å forhandle om?

I neste omgang skal partene diskutere hvilke stillinger som skal ha særaldersgrense i framtida, og hvilke aldersgrenser som skal gjelde.

Partene skal også avklare hvilke regler som skal gjelde for de som har plikt til å slutte ved aldersgrensen. Dette gjelder i stor grad ansatte i Forsvaret. Denne prosessen skal avsluttes innen 1. juli 2024.

4. Hvorfor var det nødvendig å forhandle om en ny avtale?

3. mars 2018 undertegnet partene avtale om tjenstepensjon for ansatte i offentlig sektor. Der står det at det også i framtida vil være behov for at stillinger i offentlig sektor skal ha særaldersgrenser.

De ble også enige om at de som forlater arbeidslivet tidlig på grunn av særaldersgrenser, ikke skal komme urimelig ut sammenliknet med andre grupper.

En av utfordringene har vært at personer med særaldersgrense ville fått lavere pensjonsnivåer på sikt. Årsaken er levealdersjusteringen, altså at pensjonsalderen kan komme til å øke fordi vi lever lenger. De med særaldersgrenser ville framover fått en svært lav pensjon ved avgang på aldersgrensen. Det måtte derfor lages varige løsninger som tar hensyn til dette.

For LO har det vært viktig at de som går av med pensjon før ordinær aldersgrense, ikke skal tape pensjonsnivå på grunn av det. De må både være sikret en trygg tidligpensjon, og en anstendig livsvarig pensjon.

5. Er alle fornøyde med den nye ordningen?

Nei. I Forsvaret sier mange offiserer og spesialister at de er på utkikk etter annet arbeid etter at pensjonsreglene ble endret.

Norges offisers- og spesialistforbund (NOF) forteller om en strøm av henvendelser fra medlemmene etter at forhandlingene om de nye reglene for særalderspensjon var avsluttet.